

Accent ascuțit

Receptare critică și receptarea receptării

Se pune întrebarea de ce în critica, cel puțin de întâmpinare, actuală nu există mai multă punere la punct, mai multă critică în sensul propriu al cuvântului, predominând mai ales tămâierea, ca să nu zicem direct elogiile deșănțate.

Din păcate, foarte puțini scriitori au tăria de a accepta că ei au și coborâșuri în operă, dacă nu între copertile aceleiași cărți. Cu câte autorele e mai mic, cu atât orgoliul e mai mare, că e o lege a echilibrului universal, n'asa!, o lege a compensației. Pe pigmei îi înțeleg, nu trebuie atinși nici cu o floare, d'apăi cu o mică rezervă. Dar, observ că și marii scriitori au o atitudine cam la fel. Să ne amintim de regretatul Cezar Ivănescu, Dumnezeu să-l odihnească în colțul cel mai frumos al Raiului. Era un mare poet, dincolo de orice conjunctură și dincolo de orice discuție. Dar nu suporta – se știe bine – nicio rezervă față de ce scria el. În aceste condiții, și criticii își creează niște reflexe așa, de siguranță, dintr-un fel de instinct de conservare.

Eu, de pildă, nu fac critică propriu-zisă. Dar, primind la redacție în medie o carte pe zi, încerc să citesc cât mai mult din ce primesc. E și o relație septică scriitor-cititor, scriitor-scriitor, cum e și o dorință de cunoaștere în profunzimi a literaturii române actuale. Cartea unui veleitar o miroși de la primele zece versuri. Ai putea-o desființa, cu argumente, cu tot ce trebuie. Dar care ar fi rezultatul? Ți-l faci dușman pe autor și, mai rău, el nu învață nimic de aici, nu se îndreaptă (ăla care mai poate!), te ignoră și publică netulburat încă o sută de plachete. Atunci, de ce să-ți mai pierzi timpul și pacea cu asemenea producții și producători de rumeșuș?! (v. *Balada lui Verestoy Attila*, apud Gellu Dorian: „Codrule codruțule,/Ce mai faci drăguțule?!/Ia, eu fac ce mai făcuși/Cherestea și rumeșuș!”). Citești ce-ți place și eventual lauzi sau poate că nu scrii deloc, dar ai citit pentru sufletul tău. Sigur, mai și desființezi pe câte un poet tupeist, cu toate riscurile de rigoare.

Există și excepții. Recent, am scris o cronică despre romanul unui prozator pe care întâmplător l-am citit integral (adică toate cărțile și povestirile publicate în revistele anilor '70-80), profesionist adevărat, care nu o dată m-a făcut fericit. Pe om l-am întâlnit cu un singur prilej. Am scris o cronică despre romanul lui recent și mi-am permis – pe lângă bolduirea reușitelor strălucite – și semnalarea unor neîmpliniri, surprinzătoare pentru nivelul lui, pentru talentul incontestabil, pentru știința construcțiilor românești pe care o stăpânește perfect. Pot exista scuze, nu mi-am bătut capul, poate l-a scris sub presiunea timpului, sub insistențele editorului etc. Ei bine, omul m-a sunat și mi-a mulțumit pentru cronică, am simțit (sau mi s-a părut!) o undă de amărăciune în vocea lui, dar nu m-a certat pentru că nu i-aș fi înțeles romanul și altele... Eu însumi sunt din categoria măzgăliților de hârtie care consideră că cititorii și criticii au totdeauna dreptate, chiar și când n-au dreptate sau sunt de rea credință.

În concluzie, mă gândesc eu că asta ar fi un motiv al tămâierii, că domniile critici nu-și mai bat capul cu cărțile proaste, citindu-le doar pe alea bune, lăudându-le, desigur, și lăsând citirea și critica celor proaste în seama lui Alex Ștefănescu, colecționar masochist de dușmani literari /veleitari.

Din păcate, foarte puțini scriitori au tăria de a accepta că ei au și coborâșuri în operă, dacă nu între copertile aceleiași cărți.

Da, pictura nu e poezie, dar în același timp este poezie pură atunci când pictorul este un mare artist.

Incitantul titlu al articolului semnat de artistul plastic Mariana Șenilă în revista *Curtea de la Argeș* (www.curteadelaarges.ro), creează noi și noi polemici.

8 septembrie 2012, la Galeria Metopa din Pitești participăm la vernisajul expoziției VALERIU PANTAZI – PICTURA și amețitoarea horă a culorilor și simbolurilor ne amintește că pictorul este poet, născut la 17 mai 1940 în Vrancea, cu studii de pictură la Universitatea de Arte din București, dar și la cea din Nijmegen – Olanda, în același timp autor al multor volume de poezie dintre care *Aerul tare de dragoste*, Editura Mihai Eminescu, București, 1982, *Tu*,

Pictura nu e poezie (II)

Secole!, Editura Cartea Românească, București, 1984, membru al Uniunii Scriitorilor din România. O impresionantă gală de expoziții de pictură ne convinge că, așa cum poetul revelează iubirea din cuvinte, pictorul dezvăluie iubirea din culoare și aceste amândouă daruri-haruri le ilustrează artistul Valeriu Pantazi atât în cărțile sale cât și în tablourile expuse împreună cu bunul său prieten, pictorul piteștean Gheorghe Pantelie, între anii 1986 și 2004 în cadrul expozițiilor de la Galeria de Artă *Metopa* din Pitești. A expus în Olanda, la „MillGalerie”, la ART EXPO, bienala de pictură din București, galeriile Muzeului de Artă – Slatina, expoziție de grup Silva – Bușteni, a reprezentat România la Bruxelles și Roma cu cinci peisaje. În 2010 – expoziție jubiliară PANTAZI – 70 la Pinacoteca Dacia. Are lucrări în colecții particulare din Austria, Belgia, Canada, Israel, Olanda, Polonia, Suedia, USA, România.

Expoziția din septembrie 2012 de la Pitești (care îl are ca invitat de onoare pe artistul plastic bucureștean Paul Mecet, prezent cu 9 lucrări) a fost deschisă printr-un cuvânt de prezentare rostit de pictorul Ion Pantilie, care a subliniat cromatica aparte a acestor tablouri grupate în peisaje, natură statică, nud, dar și puterea de creație a pictorului, fiind una dintre cele mai bogate expoziții organizate în ultimul timp la Metopa.

Cuvântul lui Valeriu Pantazi a fost emoționant și vibrant prin mesajul său:

„Pictura românească are cea mai tandră culoare din lume. Dacă ești îndrăgostit de flori, de nuduri, de peisaje, înseamnă că ești pictor român... Vizez ca în România arta să fie prețuită și artistul să poată produce acea vibrație care este dincolo de destin. Pentru că avem un destin: noi trebuie să iubim, acesta este mesajul pe care vreau să vi-l transmit.”

Vizez în fața unui peisaj în care ard culorile de aur, de purpură și de miere ale Veneției, mă aplec cu tandrețe să descifrez verdele și albastrul unei case pescărești din iubita Deltă a Dunării și murmur fără să vreau versurile poetului:

*Versul acesta m-a auzit rostindu-l
era undeva în lumina zilei
era undeva în mulțime
respira printre trestii
bătea ușor în mal cu valul apei
și printre frunze a trecut.*

(Valeriu Pantazi, *Tu, Secole!*)

Da, pictura nu e poezie, dar în același timp este poezie pură atunci când pictorul este un mare artist. Catalogul expoziției de la Galeria Metopa stă sub semnul acestei aprecieri:

„Valeriu Pantazi vrea să sacralizeze imaginea prin culoare și sentimentele prin cuvinte. Se consideră moștenitorul stilurilor și curentelor clasice și moderne, având în spate magnificul Albastru de Voroneț. Este cel mai mare COBRA din Est.” - Henk de Moll, 1991, „Leon Art Galerie”.

MARIA MONA VÂLCEANU

Atelierul național de Poezie *Serile la Brădiceni*

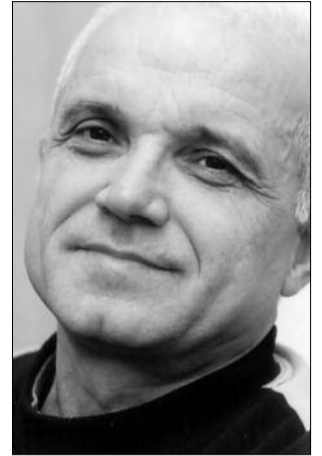
A ajuns în această toamnă la cea de-a XVI-a ediție manifestarea literară de reputație națională *Serile la Brădiceni*. Organizată de trei instituții culturale gorjene (Biblioteca județeană *Christian Tell*, Centrul județean de cultivare și promovare a culturii tradiționale, Școala populară de artă Târgu Jiu), cu sprijinul financiar și moral al Consiliului Județean Gorj, suita de manifestări literar-muzicale a atras și la această a XVI-a ediție, desfășurată în zilele de 7-8 septembrie, un public avizat și generos. În prima zi, în spațiul sălii de lectură *Mihai Eminescu*, au fost lansate cinci cărți, cea mai impresionantă prin prezentare grafică, dar și prin conținut, fiind cea a craioveanului nostru, poetul Nicolae Coande, intitulată *VorbaIago*. Trei reviste (*Portal Măiastra*, *Lumea gorjenească* și *Miracol de Brădiceni*) au completat în mod fericit regalul literar. Sâmbătă, 8 septembrie, de Sfânta Maria (Mică), în spațiul sacru al bisericii cu același hram, monument de arhitectură medievală gorjenească, au fost înmânate premiile conferite de juriul prezidat de criticul literar Gheorghe Grigurcu. Doamna Olimpia Bratu, directoarea Bibliotecii *Christian Tell*, i-a decernat d-lui Barbu

Cioculescu, senior al literelor românești, Premiul Opera Omnia; poetului Nicolae Coande (elogiat de criticul literar Vasile Spiridon din Bacău), Premiul național de poezie; un premiu special, scriitorului Victor Știr din Bistrița-Năsăud și poetului George Drăghescu pentru micro-revista *Ceașca de cafea*, ajunsă la numărul 100.

După o vizită la Casa memorială *Constantin Brâncuși* din Hobița, a fost rândul Școlii din satul Brădiceni, comuna Peștișani, să găzduiască podiumul poetic-muzical prezidat de poetul Ion Popescu-Brădiceni, fiu al satului, membru fondator al Atelierului național de Poezie *Serile la Brădiceni*. În acest context, au fost înmânate distincții simbolice mai multor condeieri gorjeni, figuri proeminente în peisajul dinamic al vieții culturale a zonei. Au fost două zile dense, substanțiale prin semnificații, care nouă, invitaților, ne-au șters de pe frunți oboseala călătoriei în vagoanele trenurilor... oltenesti.

IOANA DINULESCU

Mi s-a schimbat iar viața. Am închis blogul, în care am scris, zilnic, doi ani și jumătate. Nu mai scriu nici la Cotidianul.ro

Mi s-a schimbat iar viața, nu contează în ce sens, în bine sau în rău. În ultimii doi ani și jumătate am scris zilnic pe blogul meu. Bruce, pe 21 august 2012 l-am întrerupt. Mi-am oprit blogul, după ce am scris, repet, în fiecare zi în el texte originale! Blog început la 19 februarie 2010, scris în fiecare zi! Natural, în fiecare zi am citit știrile pe Internet (și ziarele online) și m-am stresat cu găsierea unui subiect de actualitate pe blogul meu, care să intereseze. Practic, în doi ani și jumătate am scris cel puțin trei cărți de publicistică-eseu-jurnal pe acest blog (mă refer numai la textele mele originale, selectate; dacă mai pun la socoteală și partea a doua a jurnalului meu online de fiecare zi, dedicată celor ce-mi trimiteau pe e-mail publicistică sau poezie, proză, critică, triplez numărul cărților; dacă adaug și comentariile la fiecare zi de blog, depășesc orice imaginație editorială; las la o parte faptul că mi-am făcut dușmani printre scriitorii din cauza acestor comentarii semnate sau nu cu numele adevărat). Am dat dovadă de o disciplină la masa de scris ieșită din comun. A fost o experiență extraordinară, în sine, susținerea acestui blog. Am crezut că se încheie o viață cu scrierea lui, zilnic. Mi-am amintit că la 14-15-16 ani (1964, 1965, 1966, ani de liceu, la Adjud; în 1967, la 17 ani, dat la șase ani la școală, mi-am luat diploma de bacalaureat și am plecat de acasă) scriam zilnic, în toate genurile literare (poezie, proză, teatru, cronică literară și eseu sau jurnal), dar și publicistică, fiindcă aveam... șapte „reviste” ale mele (erau săptămânale, fiecare zi avea o „revistă”, reviste scrise de mână pe file A 3, îndoite, dublate; una dintre revistele mele din prima tinerețe, interesant, se numea *Familia*; le citeau colegii de liceu și profesori, plus cei din familie și rude sau prieteni) și trebuia să le „umplu”. Am avut senzația, când am început să scriu zilnic pe blog (la împlinirea vârstei de 60 de ani), că am ajuns la final, că închid un ciclu natural (sau închid un cerc; sigur, poate fi și un cerc vicios) între scrisul

de debutant al primei tinereți și scrisul de profesionist al primei bătrâneți, cât de cât... Am impresia că s-a repetat povestea, și în prima tinerețe a durat tot vreo doi ani și jumătate pasiunea cu „editarea” revistelor mele, care mă obliga să scriu pentru ele în fiecare zi, să le asigur conținutul original (exact cât a durat și scrierea pe blogul meu, simplă coincidență – e semnificativă).

Pe 21 august 2012 am întrerupt continuitatea zilnică a blogului meu. Acum, când scriu aici, nu știu dacă nu-l îngrop definitiv (așa cum mi-am îngropat revistele mele scrise de mână din prima tinerețe). Am anunțat public pe blog, pe 21 august (sub titlul: „Șase judecători ai CCR decid ca Băsescu să revină la Palatul Cotroceni împotriva celor 7,4 milioane de români care au votat pentru demiterea lui. În semn de protest, închei acest blog și nu mai scriu articole politice la Cotidianul.ro”), că: Așa cum i-am promis Doinei Popa, în semn de protest că Băsescu redevine președinte al României, împotriva voinței populare, închid acest blog (il las în funcțiune, cei ce doresc pot să publice comentarii). Sunt prea supărat și dezamăgit, nu merită să mă mai omor cu firea. E prea mare bătaia de joc, nu mai suport sfidarea sistemului ticăloșit (și a complicilor lui din SUA și Uniunea Europeană)... Băsescu ar trebui să-și dea demisia, România e făcută praf, invalidarea referendumului de către CCR a pus o bombă la temelia statului. Băsescu e un președinte de țară ilegal, o va sfârși urât. În plus, am anunțat că nu mai scriu (săptămânal) nici pentru Cotidianul.ro (cu articolele publicate în ziarul Cotidianul așa putea umple un alt raft de cărți): Mă retrag, nu mai scriu nici pentru Cotidianul.ro articole politice, săptămânal. Numai o demisie a lui Băsescu (sau o dispariție fizică a lui) ar putea să mă mai întoarcă în fața blogului și la masa de scris articole politice... De reținut, la Cotidianul lui Ion Rațiu am colaborat zi de zi de la fondarea lui, din 1991 până în toamna lui 2004 (am fost

redactor extern la pagina politică și consilier al directorului ziarului), când ziarul a fost cumpărat de Băsescu și ai lui, sub acoperirea Academiei Cațavencu. După ce a fost dus la faliment de „intelectualii lui Băsescu”, am revenit cu colaborarea la noua serie a ziarului Cotidianul, condusă de Cornel Nistorescu, din vara anului 2009. I-am scris pe 21 august 2012 lui Cornel Nistorescu: „Dragă Cornel Nistorescu - am anunțat public, dezamăgit și scârbit, că nu mai scriu, în semn de protest, articole politice la Cotidianul.ro și opresc blogul meu (www.liviuioanstoiciu.ro - avea mulți cititori, îndeosebi scriitori; am scris în el zilnic din 19 februarie 2010, în fiecare zi având un articol al meu original), dacă se întoarce Băsescu la Palatul Cotroceni. Regret, mi se pare nedemn să mai continui să lupt cu caricatura lui Băsescu și a camarilei lui. Mîntea mea refuză să-l vadă repus președinte de țară pe Băsescu de către șase judecători politici ai CCR, împotriva celor 7,4 milioane de români care au votat pentru demiterea lui. Mă retrag, nu știu ce ar putea să mă mai întoarcă la masa de scris articole politice. Îți admir tenacitatea, te voi citi în continuare... sper să reziști până la capăt. Cu îmbrățișări, LIS.” Și gata.

Mi-am schimbat viața din 21 august 2012, nu mai știu ce-o să fac mai departe cu mine. La orele când scriam zilnic pe blog (numai seara, după ora 22, să fiu sigur că nu-mi ocup întreaga zi), azi pierd vremea... Mulți îmi spun să mă... întorc la literatură și eu surd trist: nu m-am despărțit nici o clipă de literatură, publicistica de atitudine, inclusiv cea politică, făcea parte din viața mea normală, după Revoluție descoperindu-i valoarea morală. Consider că sunt într-o vacanță de creație, acasă...

2 septembrie 2012. București

Liviu Ioan Stoiciu

Pe 21 august 2012 am întrerupt continuitatea zilnică a blogului meu. Acum, când scriu aici, nu știu dacă nu-l îngrop definitiv (așa cum mi-am îngropat revistele mele scrise de mână din prima tinerețe).

Din tainele scrisului

COBORÂREA ÎN HÂRZOB

Așadar, ce se poate spune, ca pentru o lectură completă și fertilă, despre virgulă? Cuvântul este latinesc: *virga* a dat, la noi, vargă, vergea. Dan Botta are o explicație fascinantă la expresia latinească *virgeum opus* (lucrare de nuiele) pe care o regăsește în românescul *vârzop, hârzop, hârzoapă, hârzoab, hârzoabă*. Sensul în românește: „paner elipsoidal din împletitură de cetină”. Redăm, fără pretenția de a-l verifica științific, articolul său de dicționar: „cerc de alun cu împletitură de tei pe care se așează strecurătoarea de caș”, „cerc de lemn împletit la mijloc cu coajă de mesteacăn și sfori care se aplică la picioare pentru a împiedica scufundarea lor în zăpadă”; mai departe: „*policandru* – probabil, la început, cerc de lemn împletit la mijloc, atârând de tavanul bisericii; apoi *vârtej* cu ajutorul căruia se ridică sau se coboară ceva; apoi *funie*, apoi *nua*, despicătură la vârful coarnelor de cerb, provenind din creșterea a două sau mai multe raze”. Dan Botta trimite și la bulgărescul *vurzop* cu sensul *legătură*, fr: *botte, faisceau*. Iată câte sensuri într-un arhaism românesc, astăzi aproape pierdut. Dicționarele

actuale mai dau încă: funie groasă folosită la ridicarea ori coborârea greutăților din adâncimi, și expresiile: „a cădea cu hârzobul din cer” = a veni, a pica pe neașteptate. Alt sens: coșuleț din cetină de brad în care se păstrează păstrăvii afumați.

Atât despre hârzob, pe care Dan Botta îl găsește în *viridium opus* arătând că sensul bulgăresc (absolutizat de lingvistica oficială) se subordonează acestui sens general greco-latino-bizantin (trac). E ușor de văzut în *coborârea cu hârzobul* acel „*deux ex machina*” al tragediei grecești (și latinești), care venea în scenă chiar într-un *coș de nuiele* coborât de deasupra scenei și rezolva conflictul atunci când autorul nu mai găsea soluție omenească.

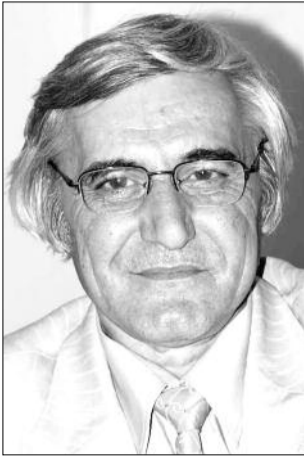
Am redat un sens latent al lui *virga* latinesc. Avem, însă, și sensul direct, ușor recognoscibil: *vargă, vergea*. Diminutivul latinesc: *virgula* (vârguță) a dat în limbile europene chiar denumirea semnelui ortografic: *virgulă*. Cuvântul provine dintr-un radical indo-european cu sensul general de creștere vegetală. Termeni înrudiți fonetic ce concură la crearea unei

etimologii afective mai sunt *vireo, virere = a fi verde*, etc. Am putea vorbi aici despre *ramura de aur*, acea nuielușă ascunsă în vegetația câmpului sacru pe care, găsind-o, Eneas merge cu ajutorul ei în lumea umbrelor (vezi Virgilius, Frazer). Nuiua este unul din atributele lui Hermes (alături de aripile de la picioare) ca zeu al drumurilor. Într-un relief păduros și accidentat, a face o potecă, apoi un drum, este treabă zeiască: Hermes zboară pe deasupra și, cu varga sa, „desenează”, indică variantele optime pentru umblat, pentru călcat cu piciorul. Mai înainte de a fi știința textului, *hermeneutica* este știința de a te orienta într-un spațiu geografic. Limba română are expresia „a da drumul”, comentată de Pușcariu iar apoi de Noica: nu este suficient să eliberezi pe cineva dintr-un spațiu claustrat, trebuie să-i dai și drumul, să-i arăți cum se ajunge la un drum, ca să scape de hățișul reliefului. Cam așa este și cu un text: te orientezi în interiorul lui cu virgula, ea „îți dă drumul” în el, privindu-l de sus și de jos în același din timp, din sine însuși și din tine însuși. Cobori și urci în hârzob, printre virgulele textului.

N. Georgescu

Nicolae Oprea

Provinciile imaginare

O trilogie despre „Provincia memoriei”

Dacă istoria noastră nu se schimbă radical prin evenimentele însângerate din decembrie '89, generația optzecistă – mai mult decât generația războiului, recuperată într-un târziu – putea să devină o generație pierdută. Întrucât numeroși scriitori lansați/afirmați în revistele și cenaclurile studențești ale anilor 1970-'80 ar fi răătăcit și acum prin provincii, găsim și refugiu provizoriu în tăcere/izolare/visare/revoltă mocnită, ca modalități de exil interior. Unul dintre poeții întârziati – ca mulți alții, inclusiv prozatori și critici – este Petruț Pârvescu, născut în Sudul oltean (într-un sat cu denumire anecdotică, Păcala), dar exilat în Nordul bucovinean, la Dorohoi, spre a se stabili finalmente în Botoșani-ul eminescian. Deși a frecventat în timpul studenției (1981-1985) cenaclurile bucureștene, intrate deja în istoria literaturii, *Cenaclul de Luni*, *Juventus* și *Universitas*, a debutat editorial foarte târziu, în 1995, cu o culegere rotundă, gândită ca atare, *Câmpia cu numere*. Urmează iarăși un răstimp de tăcere – sau de căutare a tonului –, întrerupt în 2003 cu o culegere de imnuri (chiar așa denumită, *Imnele tăcerii*), în care formula imnică este deviată în haiku. După acest interludiu de exerciții formale, poetul revine – la un deceniu distanță – în perimetrul provinciei sale imaginare, cu două volume ordonate pe aceeași filieră tematico-structurală, ambele publicate în anul 2005. Sub genericul preluat ca efigie personală, *Câmpia cu numere*, cele două grupaje unitare sunt subintitulate în paranteză *Geometria visului* și *A opta zi*.

În antologia de autor cu același titlu, dintr-o colecție de consacrare, „OPERA OMNIA – Poezie contemporană” (Ed. Tipo-Moldova, 2011), Petruț Pârvescu reordonează cele trei grupaje în jurul metaforei spațiale definitorii, fără prea multe modificări de compoziție. Aș remarcă doar că *Prologul* din *A opta zi* este poziționat acum în fruntea trilogiei, iar poemul titular al altui volum, *Gesturi aproximative* (datând din același an, 2005), deschide partea întâi, *Prima zi*. Un alt *Prolog* care prefața *Geometria visului*, cu subtitlul *Gloria*, este retopit în poemul din deschiderea efectivă a grupajului, *Singurătatea numerelor*. Sunt mici corecțiuni efectuate cu scopul omogenizării discursului poetic și al accentuării constantelor sale. Pentru a contura un univers simetric prin altoirea imaginilor peste concepte, cum se enunță programatic și cvasi-ermetic în prefața cu denumire arhaică: „ahoe / prieteni / a venit vremea să mărturisesc / între o zi și altă zi noaptea zilelor // lumi / pe care noi venind aici le-am găsit și / le-am lăsat tuturor moștenire / prin câmpia numerelor hălăduind în voie / toată pădurea lichidă a visului geometric / am văzut / și am auzit / prin peretele lumii desfrunzirea stelară // străin ca și voi / am hotărât atunci să-mi deschid sufletul și să încep / băjbăirea solemnă pe răbojul din palmă / în toate clipele acestei vieți / vă vorbesc despre clipa de-acum / și următoarea / bucuros de a crede limita acestei disertații / la marginea trupului ca un proscris dincolo de concepte”.

Chiar dacă amânarea debutului l-a îndepărtat pe Pârvescu de calendarul generației sale, cred că acest interval de tăcere a fost de bun augur pentru configurarea poeziei personale. Cumulând asiduu lecturi și experiențe, el a ajuns la cunoașterea de sine în profunzime care i-a permis să-și edifice constructul poetic omogen. Conferindu-i autonomie și individualitate prin compunerea unei trilogii cu premise genetice. Partea întâi a trilogiei *Câmpia cu numere*, intitulată simplu *Prima zi*, constituie treapta de

inițiere și de tatonare, uneori stângace, a discursului propriu generat prin stratificări de ordin livresc. Așa se face că poetul simte nevoia să se raporteze la repere literare sau filosofice sigure – mai cu seamă, la nivelul ideologiei poetice –, flancându-și textele cu motto-uri și epigrafe preluate de la Ezra Pound, Nietzsche, Georg Trakl, Hölderlin, Schopenhauer și Dostoievski. Epigraful din *Cantos*-urile lui Pound care deschide *Prima zi* indică, fără rezerve, filiația poetului optzecist care apelează frecvent la fluxul conștiinței și aluzii livrești. Lângă Pound trebuie așezat, însă, maestrul autohton Arghezi, urmat în direcția imaginii șocante, a limbajului desferecat și a predispoziției ludice. În celelalte două grupaje, referința paratextuală se reduce semnificativ, ca semn al delimitării de modele.

Conceptul poetic (metaforic) în jurul căruia e focalizată forța imagistică, *câmpia cu numere*, apare configurat în spiritul postmodernist al ambiguității și al eclecticismului. La prima sugestie, câmpia numerelor este similară cu o tablă de șah pe care s-a inițiat, după Geneză, jocul vieții, prin hazard sau calcul deopotrivă („cineva a/ inventat tabla de șah câmpia cu numere pătrățica celula/ bipedă centimetrul fluid punctul egal depărtat către toate/ zările deodată a lucrat șase zile zile de lut...”). Dar CÂMPIA – cu majusculele autorului – este și „o realitate mai puternică decât visul” sau perimetrul de vânătoare a unui „animal diabolic” care „stânjenește visul”. În altă parte, este rodul memoriei ancestrale („când la periferia memoriei se înalță imnuri ale/ salubrității incendiind câmpia pe toate laturile deodată”) sau locul sacrificial asimilat câmpului cu maci, în corespondență cu jocul existențial: „se bat copiii între ei pe câmpul de maci se bat femeile/ între ele pe câmpul de maci se bat bărbății între ei pe câmpul de maci/ până ce câmpia cu numere devine bătătură până ce/ bătătura devine piatră până ce piatra devine templu/ aceluiasi zeu înălțat/ în numele legii/ viața și moartea își dau mâna”.

În fond, *câmpia cu numere* desemnează locul geometric al vieții și al morții sau, la nivelul conștiinței individuale, locul interferenței realului cu imaginarul oniric aproximat cu aportul memoriei. Reprezintă, în aceeași măsură, punctul de plecare și punctul terminus al călătoriei spirituale a *omului-idee* în care se metamorfozează poetul. Și, implicit, marchează frontierele discursului: „câmpia cu semne umede lucioase și distanțele dintre rânduri viața și moartea șnurul de cânepă decolorat hotarul dintre haturi fluviul galben cu trestiiile lui gânditoare pestrice înalte și scunde dulci și amare drepte și plane cuiburi și fluturi”. Un discurs al depersonalizării și imposibilității de depășire a condiției într-o desăvârșire, culminând cu perspectiva suprarealistă din poemul *Natură statică cu panseluțe și clopoței*, conceput ca un scenariu dramatic în care personajele anonimizate sunt numere ce ilustrează concepția schopenhaueriană a *lumii ca voință și reprezentare*. Refuzându-și utopia, poetul copleșit de pesimism nu crede decât în existența câmpiei ca spațiu al voinței oarbe de a fi, cum sugerează în alt poem, *Rugă fără patimă și părtinire*: „există doar o câmpie undeva pe fundul cenușiu al mării/ albe unde/ odată demult/ cineva a inventat numărul/ (printre cearceafuri umede fiecare aleargă în spațiul celui/ rămas liber fiecare cifră cât mai multe zerouri fiecare/ trup cât mai multe direcții// între brazde de carne aburind veselii amorțite sclipsesc în soare)”. În acest spațiu existențial alienant se regăsește

poetul – în *Addenda* trilogiei – „egal/ prin repetiție/ bântuit de totemice vise/ în nord-estul singurătății noastre colective/ nu sunt decât o celulă bipedă”, convins că gândirea sa integratoare nu l-a condus spre ideal și iubire, ci doar spre cunoașterea sinelui: „nici glorie/ nici femeia aceea/ numai eu însumi/ o dimensiune repetabilă a visului/ prin pădurea lichidă a geometriei!...”

În chip manifest, poemul final al primei părți din trilogie, *Lección de respirație*, se încheie cu o strofă ilizibilă, alcătuită din semne de punctuație (reluată în partea a doua, în *Singurătatea numerelor*), reclamând absurdul și imposibilitatea comunicării. Înaintea strofei indescifrabile se proclama, însă, pătrunderea în „câmpia” ermetică, înțeleasă ca depozitar al istoriei și al memoriei: „ne mai rămâne câmpia cu numere albă/ în care intrăm rând pe rând/ eu/ tu el ea/ noi voi ei ele// CEI CARE CUNOSC POVEȘTEA ȘI-ȘI MAI ADUC AMINTE!”. Cum se vede (și din celelalte două părți), Petruț Pârvescu a asimilat organic lecția avangardismului și experimentează pe cont propriu noi formule, într-un efort de redescoperire a formelor ideale (dar hibride), non-convenționale. Sunt preluate, în acest mod creator, procedee ale dadaismului, constructivismului sau suprarealismului. Optzecistul neo-avangardist apelează pe filieră dadaistă – și suprarealistă – la fonetica abstractă (de genul: „vâââjjj vâââjjj vâââjjj/ ploosco ploosco ploosco”; „tutankamon nero țarul boris/ și hâââ și sâââ și căââ”; „aa ĂĂ ee II oo UU” ș.a.) sau la ortografia cu cifru simbolic (pe lângă scrisul cu minuscule), dacă nu încifrare ezoterică: „AH/ (ne ziceam) mândri și liberi în bantustanele fericirii va/ veni EA z i u a c e e a în care o/ să-L întorcem pe dos/ cu JOSUL în SUS (...)/ și-o să-L bem/ până la OS”; sau: bĂ/ tU/ vOi ăla de colo” etc. Așezarea convențională în pagină este, de asemenea, bulversată în unele secvențe. Barocul, aș spune, devine forma predilectă de compoziție.

Apoi, în spiritul constructivismului, se propagă tehnicismul, văzând poemul ca o construcție materială, de unde rezultă excesul nominalizării. Expresiile tehniciste sau de limbaj specializat și sintagmele create, îndeobște, oximoronic abundă în *Cartea cu numere* până la limita abuzului. Câteva exemple: efluvii genetice, trichineloză întâmplării, paharul cuacervatic, galactice lumi minerale, burduf spongios biped, galaxiile disperării, amide cleioase, omoplatul umbrei, parastasul speranței, bantustanele îndestulării, atelaje descriptive, amfora memoriei, covoare ale muțeniei, templu endocrin, neuroni aquatici, spermatozoizi atomici etc. Dacă unele expresii sunt rebarbative, de apreciat este, în schimb, tendința poetului de a evita truismele sintagmatiche și de a revigora limbajul în stil simili-sorescian, prin detașare ironică. Colajul, jocul, infantilismul mimetic sau naivitatea trucată sunt cultivate cu aceeași deprindere experimentală. De la Geo Bogza până la Gellu Naum, nimic nu este lăsat deoparte (cu expresii reformate ale celui din urmă: „pohetul”, „pohezia”). Prin paradox (paradoxul postmodernului), procesul asimilării este revăzut dintr-o perspectivă ironică înspre finalul trilogiei: „AUD / ecouri dadaiste interferențe futuriste repere / programatice / sustine ace brice și alte desuuri pohezia contra / poheziei integralism și suprarealism în vecinătatea / avangardei / literatura manifestelor iar în loc de concluzii / grăitori neaoși de limbă modernă / postmoderniști textualiști autiști...”

În *Cartea cu numere* se cultivă, în esență, prozaizarea și geometrizarea conținutului

..câmpia cu numere desemnează locul geometric al vieții și al morții sau, la nivelul conștiinței individuale, locul interferenței realului cu imaginarul oniric aproximat cu aportul memoriei. Reprezintă, în aceeași măsură, punctul de plecare și punctul terminus al călătoriei spirituale a omului-idee în care se metamorfozează poetul.

lector

poematic în spiritul autenticității. Dar poetul neo-avangardist ajunge inevitabil în stadiul postmodern cu atitudinea lui de frondă pusă în sprijinul subminării convențiilor (literare / existențiale) și utilizarea procedeelelor (inter)textualiste în tentativa de generare a unui poem pluri-dimensionat. „În visul fiecăruia arde câte o bibliotecă” – sună un vers emblematic. Intertextul devine, astfel, modalitate de consolidare a limbajului poetic, cu sintagme preluate (uneori, ușor modificate) din opera precursorilor, de la Eminescu până la Nichita Stănescu: *steaua singurătății, neicușorule, puicușorule, joc uninominal secund, căci eu iubesc și flori și buze și morminte* (versul blagian e marcat cu italice în text, sărind și ochi), *cronică de familie, viziune a sentimentelor multiple, noduri și semne*; și alte altoiuri sintagmatice: cetatea soarelui, munci și zile, sârmanul yorick, metamorfozele realului, livada de vișini, bulevardul victoriei, corabia lui caron, odiseea tăcerii, trestiiile gânditoare etc. De altfel, toate titlurile celor șapte poeme simetrice din ciclul *Geometria visului* sunt prelucrări de sintagme și concepte consacrate, în regimul evitării truismelor, multate pe poetica proprie: *Singurătatea numerelor, Apocalipsa mimetismului, Provincia memoriei, Erezii septentrionale, Discurs asupra retoricii, Amalgamiada tăcerii, Requiem pentru învinși, Poeme aproximative*. În chip inedit, poetul apelează la intertextul în registru parodic, cu funcție deconectantă, ca o coborâre voită în cotidianul degradant, fie că e vorba de lozinci din timpul comunismului (de felul: „filigran țesut în fabrici / și din perle de ogoare / din uzine... hidrocentrale / mândră salbă țara are”) sau reclame actuale, fie că se recurge la crâmpie din texte folclorice („În grădina lui ion / toate păsările dorm”; „roata morii se-nvârtește / țac țac țac”) sau zicale bulevardiere.

În unele poeme, excesul de joc formal și fantezii lexicale creează impresia de gratuitate. Dar, în genere, predispoziția experimentală de tip avangardist și plăcerea jocului textual fundamentează o atitudine și o viziune poetică specifice lui Petruț Pârvescu, mărci ale diferențierii printre congenerii postmoderni. Rătăcind printre „biblioteci de îndoială”, poetul nu mai percepe realitatea ca întreg definibil, ci o recompune din fragmente, crâmpie de imagini multiplicare spre a hașura „tărâmul” inefabil: „un nod de iubire aleasă rodește / în pustia ta ca să-l dezlegi tu multiplicând realul / și să fii tu singurul stăpân al acestui tărâm inventat când / imnul de slavă al celor învinși / zace răpus pe scutul de aur cu care ne iubim până la / sânge destrămarea // mai inventând câte ceva sub soare mai / deschizând câte o fereastră / oarbă”. Anunțând „apocalipsa mimetismului”, el reconstituie lumea, populată de „personaje nesigure”, din „lucruri mărunte”, secvențe disparate și amintiri voalate recuperate „dintr-o provincie a memoriei nelocuită”. Și „timpul” și „cântecul” apar iremediabil fragmentate. În atari circumstanțe, *noul poem* – „poem întrezărit printr-o fereastră improvizată”, cum enunță în *Discurs asupra retoricii* – are contururi imprecise, întrucât nu mai îndeplinește rostul de a conduce către o semnificație coerentă și univocă. „Scriu mereu”, declară ființa poetică, dar adaugă: „și golul se mărește în urma cuvintelor / undeva ocrotitoarea părere / multiplică realitatea / dintr-o amintire care nu e a ta auzi ecouri târzii ignori / această libertate rătăcit mereu în imagini”. Și denunță autoironic „lecția de anatomie postmodernă” sau *viața de hârtie*: „alegoria contemplației o reprezentare trucată în / colecția ta particulară pe rafturi pipăibile cuvintele / mărturisesc / despre o legătură de sânge albastru despre o / rudă colaterală realului // pe un răboj / însemn viața mea de hârtie / obsesia visului îmbătrânit printre rafturile / prăfuite ale zilelor rămase necitite // la intersecția semnelor de punctuație vidul / acestui text rămas neterminat”.

Înstrăinat de sine, subiectul care scrie devine nesigur și precaut, fiindcă nu mai crede în capacitatea de a cunoaște integritatea universului într-o nouă configurație: „scriu / niciodată îndeajuns de sigur / niciodată îndeajuns de târziu / mai mult din dragostea iubirii scriu / mai mult din ura iubirii / că acest strigăt va ajunge într-o zi până la voi // vorbe – cuvinte / cuvinte – vorbe / vorbe vorbe vorbe // vorbe care nu au formă / care nu au miros / care nu au culoare / care locuiesc alte vorbe mult mai mărețe mult mai / profunde / prin fața oglinzilor umbra unor obiecte // nu a venit nimic pe lume cu noi prietene / totu l e r a a c o l o ș i n o i n u l - a m v ă z u t”. Lucrarea poetică este efectuată, astfel, „cu aproximație”, cu „gesturi aproximative”, în vecinătatea unor „ființe aproximative”. Până și memoria este aproximativă, iar viața nu poate fi decât aproximată. În regimul absenței unui sens cert nu-i rămâne poetului decât visul complinitor: „între neputință / și umilire mereu sufletul de pază / acest loc comun al disertațiilor savante / pe marginea unui poem ratat // un exercițiu repetabil / gestul / cu care atingi privirea apoi tresari (spui) și / ochiul meu de dinăuntru se scurge în țărâna altui vis”. Productul acestei gândiri prin aproximare va fi un *poem neterminat*, precum acest poem în proză expedit către „un prieten necunoscut”, în registrul dedublării: „ce plictiseală măreață mă trezesc pipându-mă îndelung în fiecare dimineață până ce dau de mine azi sunt decis prietene ajuns la marginea trupului îți scriu din provincia unei memorii mereu fără identitate greu anevoie urcă gândurile pe pagina asta mototolită printre atâtea vise și dorințe uite ca să nu pierdem șirul evenimentelor să vorbim la început despre confuzie despre aproximarea sexelor vorbirii despre poezie...”.

„Câmpia numerelor” nu reprezintă, în ultimă instanță, decât opera „rescrisă reproducă recreată”. Pentru că discursul poetic actual derivă, fatalmente, din discursurile anterioare: „măsura și ritmul unei geometrii aproximative visul / unor ființe aproximative / care gândesc aproximativ / care scriu aproximativ / departe de limba minunatelor graiuri // cu mâna aceasta care / nu e a mea / ci este doar prelungirea altei mâini care / la rândul ei nu ESTE ci ALTA scriu mereu altceva / decât gândesc în clipa de față / mult / prea încet mult prea târziu / vocația migratoare a oricărei disertații / proprietate a unui sistem estetic / care multiplică orizontul acestei demult limitate / convingeri”. Mâna care scrie, în fapt, *rescrie* alfabetul poetic inventat de precursorii modelatori. Iar poetul pare o reîncarnare ideală, survolând cele „trei timpuri obiective”: „Poetul / care din veac în veac / revine să spună câteva cuvinte”.

În tentativa sa de a conferi substanță spațiului poetic în regim de naturalețe – și, implicit, corporalitate cuvântului -, creatorul *Câmpiei cu numere* recurge la memorie, mai ales în ciclul *A opta zi*. În denumitele „cronici de familie” este reînviat universul copilăriei din satul natal, umbrit de o melancolie abia reținută, oricum reprimată cu ajutorul limbajului frust: „în amurgul copilăriei mele când încă mai dospea rânza sub pielea subțire și lujerii de sânge trosneau sub bucle amiezii când îmi mija timidă și leneșă mustața colilie sub tâmpla stângă a umărului drept și ochiul ager prindea definiția umbrei urcam adumbrit de îndoială ulița strămtă a grădiștei oltene legănată de valuri la cumpăna vremilor dor peste dor pe atunci era un timp lunecos și rece prindeam promoroaca din aer și aripi de gheață îmi creșteau pe șira spinării dar surâdeam mândru...”. Universul rural cu referință istorică este proiectat în contrapunct cu demersul reflexiv, marcat prin metafora revelatoare și conceptul poetic particular, în cadrul unui proces de osmoză dintre real și imaginar.

Câmpia cu numere, trilogia proiectată de Petruț Pârvescu, certifică o gândire poetică

Scriitorii și Radioul

Poeta Lucia Negoită, realizatoare de emisiuni la Radioul public mulți ani, ne propune un serial cu titlul de mai sus. Scriitori importanți s-au așezat la microfon și au citit texte în cadrul „Revistei literare radio”, texte care nu merită să se piardă.

Începem, așa cum se cuvine, cu un cuvânt rostit de

Tudor Arghezi

La bună ascultare!

Cuvânt înainte la inaugurarea “Revistei literare radio”, în 9 aprilie 1966

Acum vreo 40 de ani - zic vreo 40 pentru că nu mai știu câți sunt - postul de radio din București, prevăzut cu o singură lampă de transmisiune, a constituit o gravă problemă, neștiindu-se ce-i un post de emisiune, confundat cu tot ce vrei. Dificultățile de a intra în concertul emisiunilor europene erau infinite. Se mai crede că un asemenea post era când în pălărie, când în încălțăminte, când în vârful bastonului de plimbare.

Am făcut parte din grupul, puțin luat în serios, de ingineri electricieni, hotărâți să înființeze o stație cu orice preț.

Dar trebuiau colaboratori. Angajat în ispravă, am ținut și eu, destulă vreme, câte una sau două conferințe săptămânale cu toate subiectele închipuite. Probabil că mi-au mai rămas din ele câteva oseminte, pe care m-aș gândi că poate să le prezint cândva în vitrinele librăriei. Acolo, la Radio, am făcut cunoștință de aproape cu Paul Zarifopol, care venea să mă asculte. Fusese colaboratorul meu din Sinaia, la revista mea *Cronica*, după o activitate foarte remarcată în Germania la revistele literare berlineze.

Paralel cu aceste conferințe vorbea la microfon, dar strălucit, Nicolae Iorga. A rămas din toată activitatea lui literară un volum de mari frumuseți, *Sfaturi pe întuneric*, care exprimă toată poezia unei inimi contrariate și în veșnică dispută cu sine însăși. Căutați această frumoasă carte și, dacă n-o găsiți, cereți editurilor să o publice din nou.

Astăzi, milioane de ascultători urmăresc emisiunile de radio. În fiecare casă, în orașe și la țară, se află câte o cutie de cântece și graiuri și nimeni nu se mai înfricoșează de talazul undelor sonore de pe glob. Iubiți ascultători, îmi face plăcere să vă încunoștințez că odată cu introducerea de față se inaugurează pentru auzul dumneavoastră o rubrică nouă literară, “Revista literară radio”, care pe vremuri apărea tipărită săptămânal.

La bună vedere și bună ascultare, scumpii noștri auditori!

Paralel cu aceste conferințe vorbea la microfon, dar strălucit, Nicolae Iorga. A rămas din toată activitatea lui literară un volum de mari frumuseți, Sfaturi pe întuneric, care exprimă toată poezia unei inimi contrariate și în veșnică dispută cu sine însăși.

T. ARGHEZI

complexă, nutrită din neliniștea spiritului și dialectica contradicțiilor. Recurgând la fragmentare, evaziune onirică și incursiuni mnemonice, într-un discurs pe alocuri eliptic, marcat de încifrarea premeditată, poetul din Botoșani conturează un univers liric cu timbru personal. În pofida nesiguranței afișate în actul creator și a neîncrederii de sorginte livrescă, el demonstrează putere de construcție în aceste poeme-„epistole dintr-un exil mereu interior”.

Nicoșea

litere

Aurel Udeanu

în paradis totul era ok

în paradis curgeau râuri
de lapte și miere.

de dimineață până seara adam și eva
stăteau goi tolăniți în iarba
trupul fiecăruia nu-i spunea
nimic celuilalt.

eva se privea toată ziua în oglinda cerului
își întindea pe față crema orelor
se pudra cu răsărituri se juca cu sulița de
carne

dintre picioarele lui adam
nu știa ce să facă cu ea adam
căsca privea neutru peisajul
nu-și putea da sieși
o utilizare.

se sculau culegeau păcate coapte
din pomi
aruncau unul în celălalt
niciodată nu reușeau să se nimerească
și cam atât
atâta doar.

până ce îi văzu șarpele ăla
i se făcu milă de ei
îi ajută să scape de plictiseală
și să ia în posesie ceea
ce trăiau.

surâzi albă pufoasă gânditoare
cu staminele degetelor desenezi hieroglife
pe pieptul meu
te lipești și mai mult de mine
în speranța că voi repeta încă o dată
paradisul căzut!
paradisul căzut!

o singură dată am văzut-o doar o dată

luneca pe libertății înfășurată toată-n lumină
i-am luat coapsele lungi umplute cu petale
strunjite de zei i le-am sechestrat
în ochiul meu trecător am eliberat-o de ele
am...

cum va mai fi umblând ea astăzi prin lume
așa fără de coapse mutilată hilară
ca vai de ea cerșind implorând să facă
dragoste cu ea
teii stâlpii de iluminat public și în genere tot
ce este
vertical
și eu nehotărându-mă să i le restitui pentru că
cei ce urmează să găsească între ele
ceea ce găsesc
au deja

ca și cum așa răspunde de mine
ca și cum așa trăi eu
în somnul meu în fiecare noapte
ninge cu căpățâni albe de cai
neînșeuți
vreodată

nu pentru mine

te am
pornesc ascensiunea în
grota dintre picioarele tale lungi
princiare.

ci pentru *el* prin *care*
toate există *il* ajut
să devină ceea ce oricum
din veșnicie pentru veșnicie este
de
tex
ti
lea

ză
te.

gol voi intrat în tine
gol voi ieși din tine
"domnul a dat domnul a luat
fie numele domnului
binecuvântat"

tu ești crucea mea de carne

cu buze cu sâni cu coapse și cu pubis
pe tine îmi răstignesc neființa
și nu mor în locul lui iisus
nu mor și nu înviu pentru că de data asta
orele îl condamnă
pe barabas.

chimie doar știu
pe șantierul lucidității mele
viermii lucrează
neobosiți

nu vei intra între coloanele coapselor mele

nu vei pătrunde în palatul meu de smirnă
până nu vei deveni asemeni copilului
până nu-ți vei uita moartea afară
mi-a zis mângâindu-mă melancolică
tandru
pe creștet.

mă simțeam de parcă
cineva îmi tăia bărbăția
iar pe ea o durea
în locul meu

afară pe caldarâm încolăcite în ele înșeși
pietrele tăceau
elocvent

cu cămășuța făcută sul

în jurul soldurilor sprijinită
în cot cu capul în palma stângă
cu dreapta vârâtă în chiloței
cu sâni (perele) atârându-ți
pe piept cu cismulile nedate
jos din picioare tu stai
răsturnată impudică dezinhibată
pe retina mea și mă inviți
să punem în paranteză universul
să-l trimitem în neființă pentru
2 min 10 min 20...
nimicicia mea nu se
poate deda unei asemenea
iresponsabilități ne vedem sub
pământ tu masturbează-te înainte
punctul g
punctul g
punctul g

și-ți voi rotunji în palme portocalele de pe piept

și-ți voi sparge în podul palmelor pepenii
posteriori
și voi pași prin templul tău de carne cu
mâinile la spate
și mă voi muta în cer voi da mâna cu
dumnezeu
(după aceea?)

„apoi ne vom retrage frumoși și cumiți
în părinți
îi vom compătimi o veșnicie pe cei ce ne vor
succede” –
tu de colo răsturnată între perne
zăpadă pufoasă adulterină
și fără prejudecăți.

de ce nu acum?
de ce nu acum?

iar dacă ar fi fost să pot eu alege

ce vreau să fiu în această existență
dacă ar fi fost posibil acest lucru
aș fi ales să fiu botina ta
pe care n-o interesează
pe grumazul căror zei calcă
în drum spre serviciu
și spre casă.

iar dacă ar fi fost să pot eu alege
ce vreau să fiu în această existență
dacă ar fi fost posibil acest lucru
aș fi ales să fiu ciorăpeii tăi
căror le este indiferent
dacă tu îi porți sau nu
și-ți îmbrățișează de sus până jos
picioarele lungi.

iar dacă ar fi fost să pot eu alege
ce vreau să fiu în această existență
dacă ar fi fost posibil acest lucru
aș fi ales să fiu bikineii tăi
care habar nu au că de bunăvoința lor
depinde accesul descinderea
aia mult așteptată
în eden.

iar dacă ar fi fost să pot eu alege
ce vreau să fiu în această existență
dacă ar fi fost posibil acest lucru
aș fi ales să fiu anticoncepționalele tale
datorită lor progeniturile mele
să nu-și mai încoroneze viețile
într-un sicriu
de brad.

cum nu de mine a depins să aleg
ce vreau să fiu în această existență
n-a fost posibil acest lucru
mă mulțumesc să rămân în trupul meu
să te privesc atât să te privesc și să nu mai mor
niciodată
universul acesta să rămână veșnic
condamnat la existență (la infern)
datorită mie care
îl gândesc

atât de proastă încât

nu-i aparține creatorului
(nu-l mediază prin conștiință!)
nici măcar sieși nu-și aparține
mi-a rămas mie în exclusivitate
care o privesc aici și acum hipnotic:
venus scâldându-se în ochiul meu
și a uitat până și
să-și scoată
chiloțelii

am văzut aseară cu nevastă-mea

într-un supermarket o silfidă
platinată ochii mei și ochii ei
singuri în tot universul
își vorbeau se înțelegeau regretau că...
doar 7 secunde am văzut-o
nevastă-mea habar n-avea
fiii întunericului și fiii luminii
se războiau
în carnea mea.

am mers acasă cu nevastă-mea
ne-am făcut un grătar în sânge
am destupat un riesling roșu ne-am pus
și un film erotic am făcut amor
toată noaptea în draci „spune-mi
ar fi fost mai bună decât mine?”
mi-a zis printre suspine
ajunsă în punctul
ăla

**ce vreau să fiu
în această
existență**

**dacă ar fi fost
posibil acest
lucru**

**aș fi ales să fiu
botina ta**

**pe care n-o
interesează**

**pe grumazul
căror zei calcă**

**în drum spre
serviciu**

și spre casă.

Gheorghe Izbășescu

Cu ochii înfipti în fereastră

Felinarele nopții îmi sunt mai aproape
de călătoria timpului pe cărări paralele
când stau cu ochii înfipti în fereastră
să regăsesc veșmintele zeilor
unde-n ruine de temple ninse ne-adastă.

Atunci doar mătăsurii suitoare la cer
îmi duc harta trupului pe brațe de mărgean
să-mi revăd sufletul pe care mama
la naștere mi l-a dat,
nealterat de presiuni subterane
cu stropi de cruzime,
când spiritul legiuiește clipe divine.

Dar fără pericole nu există minuni,
mi-am zis. Și cu ochii-nfipti în fereastră
îmi citesc colile ce pe-ntuner
timpul mi le-a scris,
cât lumea lui își clatină povara
cu inocenții unui Olimp promis.

Ca să-nțeleg de ce fiecă mamă
lasă fătului ei o cameră-ncuiată
cu fantome ce ne urmăresc viața toată
c-un dor fără sațiu:
un straniu oracol, cu sfinte vâpăi,
în stânca vremii pe deplin ferecată.

Disperarea mării

Plutește-n aer disperarea mării
ca o furtună pregătită de demult
când pe valuri verzi plutește Fiul Sfânt
cu crucea-n spinare, simțind în cer declinul.

Halucinați în urma Lui umbre de ucenici
haotica noapte din muntele măslinilor
sub straie o strâng ca pe-o-ndepărtată greșală,
cu vobotele ei zăvorâte-n mumii de furnici.

Dar eu nu mai am curajul acum să privesc
comorile dezgropate de vânturi pe plajă,
să-mi văd tălpile, darling, lângă sandalele tale
dacă mai plâng pustiul infernului lumesc.

Doar stânca trufașă, la margine de ape,
în disperarea mării aprinde năzuinți
lăsându-ne nouă titlurile și pedepsele:
trădarea biblică s-o plătim cu arginți.

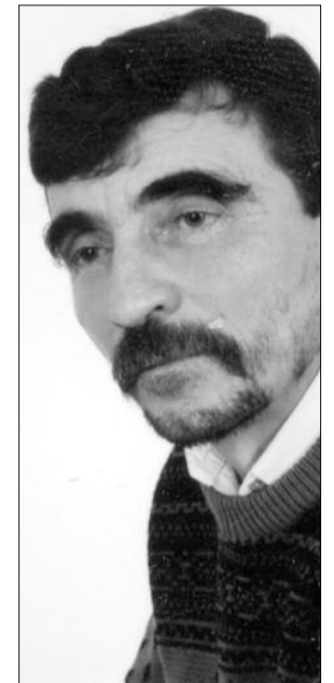
Pe drumul Cezareei

Pe drumul Cezareei cu marginea spre nord
unde-ncepea neagra păgânătate,
Iisus cu ucenicii
(străbătând câmpia de tufişuri și ape)
priveau nimfele cum se răsăteau
prin valuri albastre
păzindu-l pe zeul Pan, pământul la piele,
ce dormita-n frunziș, de-altarul său aproape.

Iisus a tresărit văzând în jur
cum iarba deasă
se arcuia până la ramurile măslinilor, în trepte,
împletind un simbol în forma sfintei cruci.
Și vântul printre ele cu lacrimi șuiera:
"O, iarba mea din valea răcoroasă".

Sfătuit de ceilalți, un ucenic
rosti cu groază:
"O, Doamne, să nu ți se-ntâmpie
una ca aceasta".
Însă glasul divin răspunse,
îndurerat mugur verde:
"Atunci la ce-ți va folosi lumea întreagă
câștigată
dacă mai apoi sufletul ți-l vei pierde?"

Vasile Rodian

Noapte

Asta am văzut eu
o linguriță pe o masă într-o cofetărie
era noapte, obrații mei - înflăcărați
eu și lingurița rămasă pe o masă
ticăia ceasul

Țoiuri de țuică

„Elevul” gestionarului
între cureaua de meditație
și tejgheaua unei cooperative
sacii de sare
scaunele lor de conversație
în lumina lămpii cu gaz
țoiuri de țuică
fumul necunoscut din țigări
„Bălane, vin aștia și ne iau totul”
pe cer niște mașinării lăsau dăre

Acul de siguranță

Eram dincolo de islaz
mugurii viței de vie și soarele
și ea apărută de niciunde

își prinse cu un ac de siguranță
poala fustei
și hopa cu picioarele încrucișate
de-a lungul crengii de nuc

acul a sărit
fusta îi lunecase lin neoprită de vânt
atâta albeață mă privea...

Ierarhii

O rudă sacră
zidurile poteca îngustă
înșurubările prințesei
în sulurile de mătăsurii
o gogoasă căzută din dud
iernile
e sămânță în ceaiuri

și franjurile ce țin fustele
și pământul în căutările lui
o prigorie mutată în ploaie

Amintiri din depoul de tramvaie

Un rând de meri
șuieratul unui tren cu vagoanele goale
mi se lumina chipul
la ieșirea din groapa de tramvaie
îchide deschide ușile și cuvintele
o escortă pentru propria-mi ființă
cine sunt eu întrebându-l pe Domnul
credița credița trece de aceste haine
îmbibate cu uleiuri
în apropiere o stație de tramvaie
ecourile strădaniilor mele
îchide deschide
oamenii din stație
vorbeau între ei: „acolo se lucrează”!

Amurg fără scaune

(Din viețile poezilor Ion Monoran
și Gheorghe Prunțu)

I. (Ion Monoran)

Bega
puteai să cobori până aproape de oglinda ei
nu tulbure nu limpede
dinspre Siloz
stridente pocnituri de la ușile vagoanelor
rânduilele socialiste purtate
câre burta Silozului, „ai adus ceva texte?”
eu îl îndemnam cu mișcările capului
firave talazuri înaintând spre noi
tinere fete trăgeau la rame
tinerețea lor pe ape
nu școală vieneză nu serbările Terezei
o boare de vânt
își trecu o mână prin părul lung
tăiește, poete, zice el
venind parcă de la o ședință de spiritism
firave talazuri, tinere fete

trăgând pe ape tinerețea lor, la rame.

II. (Gheorghe Prunțu)

Să-ți dau puterea mea zic unii
un conductor în fiecare mână
și băieții care te bagă în priză
un bec pe frunte care se aprinde
și ei strigă: „sfinții sfinții”
ei, prietenii de pe strada Pioșeniei

parfurmurile găsite pe la baie
în lumea asta o esență-n minus

vezi pâlcul acela de trandafiri
eram prin clasele primare
am adormit între ei și diriginta
(își avea și ea circuitele ei):
„colegul vostru visează între tufele
de trandafiri”
și mâinile ei peste hainele mele
încă un om în școlile vremii

Candelă

Eminescu - în sinteza contrariilor
carele de cuvinte eliberară Luceafărul
Macedonski: priviți nopțile!
copiii strigă în băătătură:

„privighetoarea cântă”

Barbu își îngropa căinii
după necunoscuta din matematică
Blaa a intrat în cercurile căruțelor
de la Bobâlna

— darul Ardealului —
dar munții unde-s și sforile regale ?
acordurile de vioară ale lui Bacovia
„barbar cânta femeia-aceea”
Mairescu cu un gest
care n-a mai ajuns la soldați,
un gest ca o lăsare de cortină,
tu, Labiș, chiar crezi
că ne-au călcat tramvaiele?

CARTEA DE LA UPPSALA*

Cînd grupul celor opt dansatori, îmbrăcați în cojoace întoarse pe dos, mișoase, și cu măști ce le acopereau fața, a început să joace după muzica izvorîta de undeva din spatel lor, lui Iulius i s-a părut că în fața office-ului lui de la Astroland, în acele zile de Crăciun, au coborît din timpuri îndepărtate strămoșii lui daci, pe care i-a descoperit nu cît a stat în țară ci aici, la New York, prin tot felul de cărți cu care dorea să contrazică falsul pe care, pasămite, cei mai mulți dintre istorici l-au impus fără scrupule în conștiința colectivă. Muzica, și ea arhaică, cîntată de taraful improvizat de Costică Nuțu, îi îndemna pe mascați să sfărme zăpada de sub picioare și să facă din frigul de afară adus de curenții oceanului o nimica toată pe lîngă farmecul ce-l făcea pe Iulius să trăiască cu mii de ani în urmă.

Aseară fusese la Alma și plecase de acolo cu o oarecare dezamăgire în suflet, cu o îndoială ce-l ispătea să nu mai spere în impunerea adevărului care nu-l lăsa să doarmă de cîteva luni bune în urmă, cînd a descoperit acea carte în anticariatul din Uppsala. Deși, chiar dacă de la început, numele lui Zamolxis, grafiat *Samolse* de Alma, i-a sărit în ochi, iar citatul pe care-l memorase în grecește – numai eu știu că era trunchiat dintr-un context adus pînă la noi de istorici, dar iată că și de suedezul care scrisese acea carte pe la mijlocul secolului al șaptesprezecelea, cînd lumea părea într-o oarecare adormire, iar posibilitatea de a se plimba a acestuia fusese lesnicioasă – „*Qreikwn andreiotatoi kai dikaioatoi*”, așa cum l-a lăsat în *Istoria* sa Herodot (știa chiar și capitolul, și paragraful, IV și XCII, spre finalul acestuia!) i-a argumentat ambiția și i-a întărit încrederea că așa a fost și că se trage dintr-un neam de oameni vrednici, ceea ce a văzut tradus din carte de angajata lui i s-a părut o cale și mai încilcită pînă la adevărul pe care spera să-l poată scoate de aici.

Alma i-a văzut privirea dezamăgită și i-a explicat că este vorba de o carte de știință, mai exact de justiție, și mai puțin o poveste de spus în gura mare. Ea deschide doar niște căi, lăsate ascunse pînă acum. I-a mai spus că în acea perioadă cînd Carolus Lundius scria cartea lui, la noi un alt cărturar, la fel de curios și de umblător prin lume, traducea *Istoriile* lui Herodot, carte care, la rîndul ei, are o poveste destul de încilcită. Se liniștise întrucîtva, iar acum cînd se uita la măștile celor opt dansatori, îi vedea pe acei barbari coborîți din legendele nordice, care, citite pentru a nu știu cîta oară, îl făceau să creadă că eforturile lui nu vor fi zadarnice. Va pune totul pe site-ul lui și va arăta cît de îndepărtate sunt aceste obiceiuri și cît de uitării sunt de cei care diriguiesc Academia de pe Dîmbovița, cu care el dorea să se războiască. Fusese în vară la Nereju, singurul loc din fostul spațiu tracic, în care sunt păstrate, cel puțin la moartea unui om, obiceiurile dacice, prin acel dans arhaic numit Chipărușul. A plecat de acolo convins că aici a fost centrul lumii la începuturile ei. Și de ce ar trebui acum să fie marginea ei? Poate că așa trebuie să fie, zău așa, am încercat să-i spun eu, după ce am fost chemați în office, unde ne-a ospătat cu bucate nu într-atît de tradiționale pe cît ni le-a recomandat. Pentru că acum centrul lumii pare a fi aici, în America, unde și el a fugit, că niciodată lumea nu stă în loc, iar ceea ce face la un moment dat pentru a exista este sortit dispariției – am spus. Iar ceea ce încearcă el acum nu este altceva decît de-a răscoli în rănile imense ale lui Dumnezeu, făcute de trecerea timpului. Ceea ce l-a făcut, la auzul acestor vorbe, pe Teofil să adauge și el cîteva idei care l-au aprins pînă la disperare pe Iulius. Cei din grupul dansatorilor, încinși la cîteva galoane cu vin, după ce au golit cît ai clipi două sticle de *Ballantine's*, au devenit foarte atenți la tonul

ridicat al gazdei. Discuția a fost atenuată de Teofil care știa că, în orice situație s-ar afla o astfel de dispută, trebuia să-i dea dreptate lui Iulius, care numai așa se liniștea. Și pentru a se face convingător, gazda, oarecum împăcată, a început să aducă argumente: „Acest adevăr este greu de digerat pentru celelalte mari națiuni, printre care și cu aspirații înalte la titlul de popor ales, cunoscătorii știu unde bat.”. Însă eu știu foarte bine că Iulius avea printre evreii din New York pe cei mai buni dintre prietenii lui. Altfel nu ar fi avansat atît de repede în domeniul atît de sensibil al cercetării științifice, ajungînd șeful celui mai mare bazin oceanic artificial, în care viețuiesc cele mai multe specii de pești din lume, așa cum este Astrolandul. Cînd a ajuns în New York, cu ani în urmă, la Cohn Goldberg s-a dus. Acesta i-a deschis toate porțile, ale căror chei numai pe Wall Street se găsesc. Iar taina acestora se află undeva departe, în timp, la Ierusalim – i-a spus Cohn, în care acesta își pusese toate speranțele fugii lui dintr-o lume care-și îngropa trecutul într-un prezent găunos într-alta care-și dezgropa viitorul tocmai din ruinele trecutului, mizînd pe un viitor sigur. Și cînd a afirmat cele de mai sus, i-a apărut în memorie Cohn, încercînd să și-l alunge, pentru a-și putea continua discursul ce trebuia să intre în urechile celor de față: „Voi care habar n-aveți ce ați jucat în aceste frumoase costume și măști, trebuie să știți, că veniți dintr-o lume în care istoricii au îndepărtat adevărata istorie după bunul plac. Spunea cineva că istoria este de două feluri: una scrisă și alta adevărată. Veniți dintr-o țară mică, pentru că toți au ciuntit-o, de acolo de unde am venit și eu și am rămas aici cu gîndul acolo, și nu știți, că așa ați fost învățați, că toate amănuntele istorice privitoare al începuturile civilizației din țara noastră și nu numai au fost trecute cu vederea sau chiar schimbate, deși toate dovezile concludente și categorice nu au lipsit.”. Teofil era ochi și urechi, deși auzise aceste lucruri pentru a cîta oară nici el nu mai numărăse. Iulius se încălzise și trebuia să-și continue expozeul: „De unde veniți voi – pentru că se adresa dansatorilor care se opriseră din băut – a fost, în urmă cu zece mii de ani locul unde a început cu adevărat civilizația umană. Cele mai vechi locuințe în bordeie, cu optsprezece mii de ani înainte de Christos, acolo au fost. Cea mai veche activitate de minerit, tot acolo. Cel mai vechi tîrnăcop de miner acolo s-a găsit. Cea mai veche activitate metalurgică a aramei, tot acolo, cu opt mii de ani înainte de Christos. Dar, atenție!, cea mai veche scriere din lume, cu cinci-șase mii de ani înainte de Christos, tot acolo, la Tărtăria s-a descoperit. Tot acolo a fost inventat arcul. Tot acolo, primele cuptoare sub formă de furnale. Primele cuie de fier. De acolo, așa cum ați plecat voi acum spre America, dar, sper să vă întoarceți, să nu-mi stați mie pe cap, au plecat primele popoare indo-europene și nu numai: iraniienii, carienii, italicii, frygienii, sciții, cimerienii, triburile iberice, bascii, sarmații, elenii, aheii și dorienii, fenicienii. Acolo s-a născut cea mai veche agricultură din Europa, în neolitic. La acea vreme traco-geții erau singurii care foloseau cercul la dispozitivele de măsurare a timpului.”. Și cum să nu se fi născut din acei oameni Zalmoxis, își spuse în gînd, liniștindu-și îndoiala în privința cărții pe care o traducea Alma. „Și cum să nu mă aflu eu acum aici, cînd, țineți-vă bine, pentru că toți de aici cred că ați citit *Biblia*, un grup de savanți americani a ajuns la concluzia că Potopul a avut loc pe malul vestic al Mării Negre, unde locuia o populație neașteptat de dezvoltată. Cred că vă dați seama cine, nu?! Legendarul Olimp (Ulimp – Lumină sau Splendoare, în limba traco-dacă) nu era altceva decît muntele Bucegi pe care nu întîmplător dăinuie al doilea Sfinx de pe Pămînt. Tot de la

Herodot aflăm că numai tracii știau să lupte călare și cu arcul, mult înainte de Christos, prin mileniul al cincilea. Primele convenții între oameni, prin contracte verbale, tot acolo s-au încheiat, după legile sfinte ale lui Zamolxis. Voi care ați trăit la țară, mai vedeți și acum, atunci cînd un om nu este acasă, lasă un băț în ușă, obicei venit tot de la străvechii traci.”. Ba acum se intră în casă și în curte chiar dacă pecetluiești porțile cu zece lacăte, a spus Lache, cel mai vorbăreț dintre dansatori. „Asta se întîmplă peste tot în lume. Dar acest obicei al furatului nu vine de la traci, ci de la alte popoare care ne vor ocupa pe de-a-ntregul. Cei mai buni arheologi au considerat pe daci cel mai autohton popor. Nu am emigrat decît în ultimii ani. Noi nu am avut sclavi, ci doar robi, mult mai tîrziu. Cea dintîi școală, cu peste o mie patru sute de ani înainte de Christos, se construiește în Tracia nord-dunăreană, așa numita școală a Androniconului, unde preoții zamolxieni predau toate disciplinele începînd cu teologia, în care cultul Soarelui și al celor douăsprezece Constelații erau la mare preț. Pitagora a învățat la această școală. Cimerienii se trag din partea de nord-est a Carpaților. Aceștia s-au deplasat apoi în Anatolia. Cînd au migrat spre nord au fost cunoscuți cu denumirea de celți. Aici era paradisul terestru. Obiceiurile și porturile populare sunt de acum șapte mii de ani. Noi vom deveni un popor mesianic. Profetul indian Sundhar Singh scria la 1922, fără să i-o ceară nimeni, că noi vom fi cel mai îndrăgit popor al lumii.”. De asta ne alungă toți acasă pe unde ajungem – a spus Lache, scrutat de privirile lui Teofil. Iulius n-a auzit. Sau s-a făcut că nu aude. Știa și el foarte bine acest lucru. Era mult prea aprins și dornic să mai spună încă o dată ceea ce credea, deși grupul din fața lui nu era unul atît de important. Însă costumele și măștile lor îi re-stîrniseră zona de patos care se aprinsese în el în ultima vreme. „Dar ce să vorbim de un indian din zilele noastre, cînd Dionisie Peiegetul, la 138, după Christos, scria într-o carte a lui despre imensa țară a dacilor. Herodot îl considera neamul cel mai numeros după inzi. Aveau din vechime cinci zei la care se închinau: Gebelezis, zeul suprem, înaintea lui Zamolxis, zeu al tunetelor și al fulgerelor, Bendis, zeița pădurilor, a farmecelor, a vrăjilor și a lunii, Derzis, zeul vigoriei, al sănătății, Kandaon, un zeu asemănător lui Ares, zeu al războiului, și Zamolxis, care îi adună pe traci într-o singură credință. Dar aveau și alți zei, ca Dabatopienos, zeul metalurgiei, Eitiosaros, uitat de mitologie, ca de altfel toți ceilalți, în afară de Zamolxis.”.

Și ochii lui Iulius îi urmăreau pe cei adunați în office-ul lui, ca pe adevărate pilni în care dorea să toarcă lumina pe care avea impresia că numai el o deține. Cînd însă a venit cu informația în care pînă cînd și ultimul mare zeu izvodit de omenire, Iisus, fiu al lui Dumnezeu și al Fecioarei Maria, își are originile tot aici, Teofil a devenit foarte atent și dorea din tot sufletul să nu fie făcut părtaș la o blasfemie, pe care nu ar putea-o trece cu vederea, chiar cu riscul de a-l pierde ca prieten pe cel în care își pusese deseori mari speranțe de menținere a revistei și a comunității în care el păstora. Și Iulius a continuat, pe alt ton: „Mama Gemeinilor Divini se numea Maria, ca și mama lui Christos.”. Și aici mai avea o părere, pe care eu i-o cunoșteam și cu care nu am cum să fiu de acord, pentru că aceste lucruri, ca cel care le știe pe toate, pe toate le iartă, pe toate nu le poate uita, nu au cum să ajungă altfel de cum sunt la urechile muritorilor, cum că în ceea ce privește „fecioria” Mariei.”...se face referire la faptul că Gee, în calitatea sa de medic nu avea nevoie de procesul cunoscut omului pentru a crea zei, semizei ori oameni, înțelegînd de aici că aceasta a creat omul din propria genă.”. Desigur, o părere fără nicio

Pentru că acum centrul lumii pare a fi aici, în America, unde și el a fugit, că niciodată lumea nu stă în loc, iar ceea ce face la un moment dat pentru a exista este sortit dispariției – am spus. Iar ceea ce încearcă el acum nu este altceva decît de-a răscoli în rănile imense ale lui Dumnezeu, făcute de trecerea timpului.